



allows to make the right choice avoiding threats and risks to health, thus becoming the driving force behind the development of the individual, the state and civil society. Hence, education, culture and health care turn out to be a mirror and the reputation of the authorities, whose main task is to develop the state, improve the

quality of life of the population and form a healthy lifestyle, develop a culture strategy and a new attitude to population health and prevent diseases.

Key words: healthy lifestyle, parental responsibility, education, culture, public health, disease prevention, Tajikistan.

Курбонов Назарали Талабович - унвонҷуи МД "Пажухшигоҳи тибби профилактикии Тоҷикистон"-и Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон; email: s_amon@mail.ru; телефон.: 907072023; 935930702

Курбонов Назарали Талабович - соискатель ГУ "Научно-исследовательский институт профилактической медицины Таджикистана" Министерства здравоохранения и социальной защиты населения Республики Таджикистан; email: s_amon@mail.ru; телефон.: 907072023; 935930702

Kurbonov Nazarali Talabovich - applicant of the SE "Research Institute of Preventive Medicine of Tajikistan" of the Ministry of Health and Social Protection of the Population of the Republic of Tajikistan; email: s_amon@mail.ru; phone: 907072023; 935 93 07 02

ҲОЛАТИ МАНБАЪҲОИ ОБТАЪМИНКУНИИ ОБИ НҶШОКИИ АҲОЛИИ ШАҲРИ ПАНЧАКЕНТ

Рачабов Р.М., Давронзода И., Муминов Ш.Р.

Кафедраи беҳдошти муҳити зисти Муассисаи давлатии таълимии "Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино"

Муҳиммият. Табиист, ки яке аз афзалиятҳои сиёсати давлатӣ ва минтақавӣ қонеъгардонии эҳтиёҷоти аҳоли ба оби босифати нӯшокӣ мебошад. Сифати оби нӯшокии манбаъҳои рӯизаминӣ ва зеризаминӣ, ки қисми муҳими ҳаёти инсон ҳисобида мешавад, яке аз мавқеъҳои муҳимтаринро дар таъмини саломатӣ, паст кардани сатҳи фавтиш ва афзоиши умри мардум нақши муҳимро аз худ кардааст. Мушкилоти таъмини аҳоли ба оби нӯшокӣ ва ниёзҳои рӯзгор барои инсоният дар тӯли солҳои зиёд мавриди омӯзиш қарор дорад.

Об яке аз омилҳои муҳимтарини истифодабарандаи инсон мебошад. Норасоии оби ошомиданӣ, сифати пасти он сатҳи беҳбудии аҳолиро ба таври назаррас коҳиш дода, яке аз омилҳои эҳтимолияти баланд шудани бемориҳои вобаста ба об шуда метавонад. Мувофиқи маълумоти Созмони Умумиҷаҳонии Тандурустӣ, сифати оби ошомиданӣ, дуввумин омили хавфнок пас аз камбизоатӣ, ки ба саломатӣ

таъсири бевоситаи худро мерасонад, маҳсуб мешавад [1].

Тадқиқотҳои сершумори илмӣ муайян намудаанд, ки дар байни сабабҳои, ки ба саломатӣ ва вазъи демографии аҳоли таъсир мерасонанд, мавҷудият ё набудани оби нӯшокии нӯшокӣ нақши муҳим дорад [2,3,1,4].

Бо вучуди ин, масъалаи баланд бардоштани сифати оби нӯшокӣ аҳамияти муҳими иҷтимоию гигиенӣ, тиббӣ ва иқтисодӣ дошта, бинобар ин таъсири таъмини оби нӯшокӣ ба сифати ҳаёт ва солимии аҳоли, ҳарҷоти молиявӣ барои ҳалли он назаррас аст.

Мақсади тадқиқот: Гузаронидани баҳодихии ҳолати гигиенӣ манбаъҳои обтаъминкунии оби нӯшокӣ дар шаҳри Панҷакент.

Маводҳо ва усулҳои тадқиқот: Мавзӯи тадқиқот аҳолии шаҳри дехоти Панҷакент, манбаъҳои обтаъминкунии марказонидашуда ва ғайримарказонидашуда буда, бо усу-



ли таҳлили ретроспективӣ гузаронида шу-
дааст.

Натиҷа ва баррасӣ. Дар шаҳри Панҷакент 01.01.2018 290709 нафар (дар 01.01.2018) зин-
дагӣ менамоянд, ки 238043 нафар (82,0%) аз
оби марказонидашуда, 3791 нафар (1,3%) аз

обҳои чоҳҳои амудӣ, 25825 нафар (9,0%) аз
обҳои чашма, 2918 нафар (1,0%) аз оби
чоҳҳои қудуқӣ, 6758 нафар (2,3%) аз обҳои
дарё, 5505 нафар (1,9%) аз обҳои сой ва 1127
нафар (0,3%) аз оби қашонида истифода ме-
баранд (ҷадвали 1).

Ҷадвали 1. Таъминоти аҳолии шаҳри Панҷакент бо оби нӯшокӣ дар соли 2018.

№	Ҷамоатҳо ва шаҳр	Миқдори аҳоли населени	Манбаъҳои оби нӯшокӣ							
			Лулаи об	Чоҳҳои амудӣ	Чашма	Қудуқ	Дарё	Ҷўйбор	Оби сой	Қашонида
1	ш.Панҷакент	42394	42394							
2	Саразм	32534	26191		735	875	437		4296	
3	Чинор	7975	7975							
4	Х.Ҳасан	17924	17924							
5	Сўчина	15126	11181	1902		2043				
6	Косатарош	21898	18605			2783		510		
7	Л.Шералӣ	20993	19104	1889						
8	Рудакӣ	21557	17275		1255		3027			
9	Ёрӣ	22820	20127		1046		827	820		
10	Амондара	16016	9314		1437		1017	4248		
11	Хурмӣ	12386	8129		1884				2373	
12	Шинг	11755	8175		2963		617			
13	Моғиён	23291	22517		777					
14	Фароб	10157			10157					
15	Ворӯ	13883	9135		2788		833			1127
	Ҳамагӣ	290709	238043	3791	25825	2918	6758	5505	6669	1127
	%	100	82,0	1,3	9,0	1,0	2,3	1,9	2,2	0,3

Дар санаи 01.01.2018 дар Панҷакент 44 системаи мутамаркази обтаъминкунӣ - 1 коммуналӣ, 8 шўъба ва 35 шабакаи деҳот мавҷуд буданд.

Дар 29 системаи мутамаркази обтаъминкунӣ сарчашмаҳои оби рӯизаминӣ вучуд на-
доштанд, ки дар онҳо ягон нерӯгоҳи обтаъ-
минкунӣ, домҳои қум, танкҳои таҳшин, фил-
трҳо ва захираҳои дезинфектантӣ мавҷуд
набуданд. Вақте ки ҳаво тағйир меёбад, ин
манбаъҳои обтаъминкунӣ нишондиҳан-
даҳои сифати обро (ранг, маза, бӯй) нишон
доданд. Фалокатҳои мавҷуда дар ин иншо-
от саривақт бартараф карда нашуданд ё дар
бораи барҳам додани маркази марказии
санитарию эпидемиологии шаҳр хабар до-
данд.

Дар 8 системаи мутамаркази обтаъмин-
кунӣ сарчашмаҳои обҳои зеризаминӣ бу-
данд, ки ба пуррагӣ ба гигиена ҷавобгӯ на-
буданд. Набудани ҳавзи оби тоза, иншоот

барои безаргардонии оби нӯшокӣ, мин-
такаи муҳофизати санитарӣ ва ғ.

Аз манбаъҳои гайримутамарказ 2 чоҳи
амудӣ ва 19 чашма, ки минтақаҳои муҳофи-
зати санитарӣ доранд, мавҷуданд. Дар 21
деҳаи 7 ҷамоати шаҳрак, 22 734 нафар соки-
нон обро аз обанборҳо, каналҳо, дарёҳо ва
ҷўйҳо истифода мебаранд, ки хатари эпиде-
миологӣ хатарнок аст.

Таҳлили бактериологӣ ва химиявии об
барои соли 2018 аз ҷониби Маркази назо-
рати давлатии санитарӣ ва эпидемиологии
Панҷакент гузаронида шуда, аз 1813 наму-
наҳои оби нӯшокӣ (дар соли 2017 2116), аз
ҷумла намунаи санитарӣ ва бактериологӣ -
1088 (дар солҳои 2017-1195), ки онҳо муво-
фиқ набуданд, гузаронида шуд меъёрҳои
санитарӣ - 19 намуна (2017-11); ба лабора-
торияи санитарӣ кимиёвӣ 725 (2017-921),
ки ба стандартҳои санитарӣ (2017-14)
ҷавобгӯ нестанд.



Хулоса. Барои ҳалли мушкилоти дар боло зикршуда, пурзӯр намудани маркази назорати давлатии санитарияу эпидемиологияи шаҳрӣ, гузаронидани чорабиниҳо барои беҳтар намудани манбаъҳои обтаъминкунӣ бо таъмини минтақаҳои муҳофизатии санитарӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои нав барои интиқол ва коркарди об, истифодаи манбаъҳои обтаъминкунии маҳаллӣ дар

амалия ва гузаронидани корҳои фаҳмондадиҳии гигиенӣ ба аҳолии маҳаллӣ тавсия дода мешавад. Инчунин бояд қайд намуд, ки мавҷудияти минтақаҳои муҳофизатии санитарии умумӣ ва маҳаллӣ ба аҳолии оби мусоиди оби нӯшокиро кафолат намедиҳанд ва барои нигоҳ доштани сифати баланди оби нӯшоқӣ иншоотҳои эҳтиётӣ баҳри самаранокии онҳо заруранд.

АДАБИЁ.

1. Рахманин Ю.А., Румянцев Г.И., Новиков С.М. Методологические проблемы диагностики и профилактики заболеваний, связанных с воздействием факторов окружающей среды // Гигиена и санитария. - 2001. - № 5. - С.3-7.
2. Конвенция ООН по борьбе с опустыниванием в тех странах, которые испытывают серьезную засуху и / или опустынивание, особенно в Африке. - Женева, 1995. - 78 с.
3. Онищенко Г.Г. Актуальные задачи гигиенической науки и практики в сохранении здоровья населения // Гигиена и санитария. - 2015. - № 3. - С. 5-9.
4. Эльпинер Л.И. Медико-экологические аспекты кризиса питьевого водоснабжения // Гигиена и санитария. - 2013. - № 6. - С.38-44.

ГИГИЕНИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СОСТОЯНИЕ ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ ГОРОДА ПЕНДЖИКЕНТА

Раджабов Р.М., Муминов Ш.Р., Давронзода И.

Кафедра гигиены окружающей среды ГОУ "ТГМУ им. Абуали ибни Сино".

Резюме. В статье приведены данные о городском и сельском населении г. Пенджикента, централизованные и местные системы водоснабжения и их источники. Установлено негативное отношение местного населения водоемных районов. Показано, что важным условием реализации программ, направленных на обеспечение гигиенической безопасности населения в области водоснабжения является обоснование и внедрение в практику комплекса мероприятий по обеспе-

чению сельских жителей доброкачественной питьевой водой. К ним относятся водоохранные мероприятия на водоемах, совершенствование систем транспортировки, очистки, опреснения и кондиционирования питьевой воды. Приоритетным остается осуществление социально-гигиенического мониторинга за условиями водопользования сельских населенных мест.

Ключевые слова: условия водоснабжения, качество воды, сельское население.

HYGIENIC EVALUATION CONDITION OF DRINKING WATER SUPPLY OF PANJAKENT CITY

Daburov K.N., Muminov Sh.R., Rajabov R.M., Davronzoda I.

Department of Environmental Hygiene among the State Educational Institution "ATSMU".

The article provides data on the urban and rural population of Penjikent, centralized and local water supply systems and their sources. The negative attitude of the local population in water-deficient areas has been established. It is

shown that an important condition for the implementation of programs aimed at ensuring the hygienic safety of the rural population in the field of water supply is the justification and implementation of a set of measures to provide



rural residents with benign drinking water. These include water conservation measures at water sources, improvement of the systems of transportation, purification, desalination and conditioning of drinking water. The

implementation of socio-hygienic monitoring of the conditions of water use in rural areas remains a priority.

Keywords: water supply conditions, water quality, rural population.

Раҷабов Рустам Муллоҷонович - номзади илмҳои тиб, декани факултати терапияи МТД "Донишкадаи тахсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон", E-mail rus-jon@mail.ru, тел: +(992)931040817

Раҷабов Рустам Муллоҷонович - кандидат медицинских наук, декан терапевтического факультета ГОУ "Институт последипломного образования в сфере здравоохранения Республики Таджикистан" E-mail rus-jon@mail.ru, тел: +(992)931040817

Rajabov Rustam Mullojonovich - candidate of the medical sciences, dean of the faculty of therapy State Educational Establishment "Institute of Postgraduate Education in Health Sphere of Republic of Tajikistan"